

RAPPORT FRA TILSYN
ved
HORNS SLAKTERI AS
SLAKTERI I VESTVÅGØY KOMMUNE

Virksomhetens adresse: Fygleveien 69, 8370 Leknes	Telefonnr. 76055400	E-post: g.ellingsen@hornsslakteri.no
Tillatelse etter forurensningsloven gitt av Fylkesmannen i Nordland den: 21.9.2000	Tidsrom for tilsynet: 20.1.2009 kl 09:15 – 11:30	
Lokalitet: Fygle v/Leknes	Risikoklasse: 4	
Fra virksomheten: Gøran Ellingsen (kvalitetsleder) Arild Horn (daglig leder)	Tilsynsleder Fylkesmannen: Oddlaug E Knutsen	

Rapportens innhold

Denne rapporten beskriver de avvik og anmerkninger som ble avdekket innen de kontrollerte områdene: slakteanlegget på Fygle v/Leknes, relatert til tillatelse gitt etter forurensningslovens bestemmelser.

Hovedkonklusjon

Det ble registrert 4 avvik og 1 anmerkning.

Virksomheten har flere avvik som i kombinasjon anses som et alvorlig brudd på lovverket. Produksjonen har i flere år vært høyere enn tillatt gjennom utslippstillatelsen. Virksomheten måler ikke avløpet og kan ikke dokumentere at deres renseinnretning med sand/slamfang har renseseffekt som forutsatt. Virksomheten kan ikke dokumentere hvor stor belastning de gir til avløpsnett eller til resipient.

1. Bakgrunn

Tilsynet hadde som formål å kontrollere om virksomheten drives i henhold til bestemmelser i gjeldende tillatelse og aktuelt regelverk som er gitt i medhold av forurensningslovens bestemmelser. Denne rapporten beskriver eventuelle avvik og anmerkninger som ble avdekket under kontrollen.

- **Avvik** betegnes som overtredelse av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen.
- **Anmerkning** er andre forhold som tilsynsetaten mener det er nødvendig å påpeke for å ivareta helse-, miljø- og sikkerhet.

Dokumentgrunnlaget for kontrollen var tillatelse av 21.9.2000 samt tidligere brev i saken.

2. Gjennomføring

Tilsynet ble varslet pr brev den 15.8.2008 fra Fylkesmannen v/Oddlaug E Knutsen. Hele kontrollen ble gjennomført med en varighet på ca. 2,5 time. Fra virksomheten deltok Gøran Ellingsen (kvalitetsleder) og Arild Horn (daglig leder). Fra Fylkesmannen deltok Oddlaug E Knutsen (tilsynsleder). Daglig leder orienterte først litt om driften på anlegget. Fylkesmannen orienterte om bakgrunnen for kontrollen. Tema for kontrollen var hovedsakelig knyttet til utslippstillatelsens vilkår og virksomhetens oppfølging av temaene:

- Utslipp til vann og luft
- Håndtering av avfall
- Internkontroll

Det ble foretatt et intervju om temaene, og etter det en befaring av anlegget og virksomhetens uteområder. Fylkesmannen ga en kort oppsummering på slutten av befaringen, og fortalte om fremdriften på oppfølging etter tilsynet.

3. Avvik og anmerkninger

Det ble registrert 4 avvik og 1 anmerkning:

Avvik 1

Virksomheten overskrider rammene for produksjon satt i utslippstillatelsen fra Fylkesmannen.

Avvik fra: *utslippstillatelse av 21.9.2000*

Begrunnelse

Virksomheten oppgir slaktevolum til følgende: 2007 – 1993,7 tonn 2008 – 1875,2 tonn
De siste 5 årene har produksjonen vært ca 2000 tonn.
Rammene i utslippstillatelsen er satt til 1500 tonn.

Avvik 2

Virksomheten har ingen dokumentasjon på at utslippsbegrensningene satt i utslippstillatelsen overholdes.

Avvik fra: *vilkår 2.1 i utslippstillatelsen av 21.9.2000.*

Begrunnelse

I henhold til tillatelsens vilkår er virksomheten pliktig å dokumentere utslippsbegrensningene til avløp, med kontrollmålinger – 4 blandprøver (mengdeproporsjonal) per år. Rammen i utslippstillatelsen tilsvarer 12 tonn BOF₇ per år og 120 kg BOF₇/døgn, dette gir et utslipp like stort som et årlig utslipp fra 500 personekvivalenter. Det eneste som virksomheten har oversikt over er vannforbruket, der det er installert måler for vannforbruk. Det er på den positive siden gjort endringer mhp vaskerutiner, der rengjøring nå gjøres med skraping og feing først.

Avvik 3

Virksomheten har ikke kontroll på utslippet fra slakteriet, dvs at de ikke kan dokumentere at fettavskiller fungerer som forutsatt, det er ikke utarbeidet driftsinstruks. Det måles ikke pH og temperatur i avløpsvannet.

Avvik fra: *vilkår 2.4 i utslippstillatelsen av 21.9.2000*

Begrunnelse

Vilkår 2.4 omhandler utslipp av prosessavløpsvann. Det er satt krav til at avløpsvannet skal passere fettutskiller som er slik dimensjonert at oppholdstid blir 15 minutt. Det kunne ikke legges frem noen driftsinstruks for drift av fettavskilleren – for eksempel på rengjøring av siler og tømning av sandfang med mer. Virksomheten har ved tidligere tilsyn oppgitt at det er utarbeidet driftsinstruks, Fylkesmannen ser svært alvorlig på at avvik gjentas.

Det kan ikke dokumenteres oppsamling av fett fra avløpsvannet, eller at den ha effekt, utover å fange opp tyngre partikler som havner i sandfang. Utslippstillatelsen setter krav til pH og temperatur ved påslipp til kommunalt nett, avløpsvannets pH skal være i området 6,5 – 10 og temperaturen skal være under 35°C.

Avvik 4

Virksomheten kan ikke dokumentere at det er gjennomført risikovurdering av aktivitetene sine og har mangelfulle handlingsplaner for å redusere risiko for uønskede hendelser ift. ytre miljø

Avvik fra: *Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften), § 5, 2. ledd pkt. 6 og 7, og avfallsforskriftens kapittel 11 om farlig avfall §§ 11-5, 11-8 og 11-12.*

Begrunnelse

Virksomheten har utført en relativt omfattende program for kartlegging og risikovurdering ift kvalitetssikring av matproduksjon. Det er ikke gjennomført risikovurdering ift ytre miljø som tema.

Det er samtidig sånn at det er usikkerhet rundt håndtering av farlig avfall (for eksempel småelektronikk, kjemikalierester med mer), og avfallshåndtering i virksomheten er derfor et

tema som må gjennomgås i virksomhetens arbeide med risikovurdering. Vi forventer at dere legger opp til rutiner som ivaretar avfallsforskriftens krav til lagring og forsendelse. I en gjennomgang av rutiner for håndtering av farlig avfall bør det legges vekt på følgende (jf avfallsforskriftens (jf. §§ 11-5, 11-8 og § 11-12): at virksomheten har oversikt over hvilke typer farlig avfall som oppstår ved anlegget (jf. internkontrollforskriftens § 5 pkt 6 og 7), at farlig avfall samles opp, merkes og lagres forsvarlig (utilgjengelig for uvedkommende, muligheter for å oppdage og samle opp søl), og at bedriften kan dokumentere at det er levert farlig avfall jevnlig (årlig leveringsplikt) – enten med kvittering (ee-avfall) eller deklarasjonsskjema (fra levering av alt farlig avfall).

Anmerkning 1

Virksomheten har manglende årsrapportering og journalføring.

Avvik fra: *vilkår 8.2 og 8.3 i utslippstillatelsen av 21.9.2000*

Kommentar:

Vilkår 8.2 og 3 omhandler årsrapportering og journalføring. Det skal sendes inn årsrapport på AltInn, for å redegjøre for eventuelle avvik og hvordan avvik er fulgt opp. Journalføring skal gi grunnlag for rapporteringen, og vil være dokumentasjon på at mengdebegrensning og alle vilkår i foreliggende tillatelse er overholdt. Leveranser av silgods, slam og lignende skal også journalføres.

Kommentar om rapporteringen de siste to årene: Virksomheten har logget seg inn og nok hatt gode intensjoner om å rapportere på AltInn, dere har imidlertid valgt et skjema for **avfallsdeponi**. Dette er feil. For 2008 rapporteringa er denne muligheten for å velge feil borte, og Fylkesmannen forventer at kvaliteten på rapporteringa blir bedre. Etter at dere har tastet inn og sendt skjemaet elektronisk via AltInn vil Fylkesmannen gjøre en kvalitetssikring av data før det videresendes til bruk i nasjonale databaser.

4. Andre forhold

Fylkesmannens vurdering

Virksomheten har flere avvik som i kombinasjon anses som et alvorlig brudd på lovverket, noen avvik er også gjentatte avvik. Dette gir grunn til å vurdere om overtredelsen er overlagt fra virksomhetens side. Når det gjelder avløpsmålinger, som mye av dette henger på, har ansvarsforholdene vært uklare, og uklar fremdrift på avløpsarbeidet er bakgrunnen.

Oppsummering av avvikene: Produksjonen har i flere år vært høyere enn tillatt gjennom utslippstillatelsen. Samtidig er dette ikke rapportert til Fylkesmannen som avvik. Virksomheten måler ikke avløpet og kan ikke dokumentere at deres renseinnretning har renseseffekt som forutsatt. Virksomheten kan ikke dokumentere hvor stor belastning de gir til avløpsnett eller til resipient mhp organisk stoff, pH og temperatur.

Tidligere tilsyn

Fylkesmannen har vært på tilsyn ved bedriften ved to anledninger - i 1996 og 2002.

Da Fylkesmannen var på tilsyn ved virksomheten den 19. november 2002, ble det slått fast avvik mhp overholdelse av utslippsgrenser til vann og manglende avløpsmålinger, og til manglende driftsinstruks. Når det gjelder avløpsmålinger gikk Fylkesmannen til slutt med på å forskyve frister for ha dette på plass. I Fylkesmannens brev av 2.9.2003 ble fristen til slutt satt til 1. januar 2004 for kravet om egenrapportering av kontrollmålinger for utslipp til vann (vilkår 8.2) og til 1. juni 2005 for vilkår 2.1 om utslippsbegrensninger. Det ble knyttet tvangsmulkt til oppnåelse av tiltak innen fristene, som et økonomisk virkemiddel for å fremtvinge realisering av tiltakene og for å signalisere at det ikke kunne forventes ytterligere utsettelse.

Fylkesmannen fikk deretter henvendelse fra Horns slakteri om å se på fristene. Det hadde da vært møteaktivitet med Vestvågøy kommune, og det fremgikk av møtereferat av 14. november 2003 at det var problemer med tilkobling til det kommunale nettet, og da spesielt knyttet til at kommunen ikke kunne garantere at det ikke ville oppstå flomsituasjoner – der Horns slakteri fikk avløpsvann inn i produksjonslokalene. Dette ville ødelegge måleapparat som var planlagt installert. Det ble referert at: *”Kommunen bekrefter at det ved flere anledninger har strømmet vann inn i slakteriet. Det kan være flere årsaker til dette uten at kommunen nå har full oversikt over alle faktorer.”* og: *”Det er derfor realistisk å anta at forholdene forblir som i dag minst et par år til.”*

På tilsynet 20. januar i år ønsket Fylkesmannen å ta opp status på arbeidet med å få på plass kontroll av prosessavløpet. Daglig leder opplyser at det gjennom alle disse årene ikke har vært kontakt mellom partene (slakteriet og kommunen) om avløpssituasjonen, og han har ikke gjort seg kjent med hva slags planer kommunen har lagt opp til mhp oppgradering av Fyglekloakken. Det ble på tilsynet ikke grunnlagt hvorfor dette ikke har vært tema i virksomheten alle disse årene.

Videre oppfølging

I følgebrevet til denne rapporten fremgår det at virksomheten må gi Fylkesmannen en tilbakemelding om hvordan avvikene skal rettes opp. Fylkesmannen vil her gi noen signaler på hva som forventes i tilbakemeldingen.

Fylkesmannen forutsetter at produksjonen nå holdes innen rammene i utslippstillatelsen. Dersom virksomheten ønsker å få godkjent en større produksjon må dette omsøkes spesielt. Fylkesmannen vil ut fra forurensningsmessige betraktninger ikke kunne gi tillatelse til økt forurensning før vilkår i eksisterende tillatelse er oppfylt. **Gjentatt avvik på overtredelse av rammene vil bli sett på som et alvorlig brudd på regelverket.**

Virksomhetene må vurdere og komme med tilbakemelding om planer for hvordan avløpsmålingene skal legges opp (jf avvik 2). Dersom Vestvågøy kommune ikke har tilstrekkelig fremdrift på avløpsarbeidet på Fygle, må Horns slakteri vurdere andre alternativer for prøvetaking og drift av renseanlegg – enn hva som tidligere er prosjektert (jf planene i 2003). Horns slakteri AS må også vurdere alternativ som: - legge separat avløpsledning fra Horns slakteri, pumpe opp avløpsvann til en målestasjon for å unngå problematikk med overflom.

Forholdet til ”avløpsforskriften”

Vestvågøy kommune har etter våre opplysninger et utslipp fra Fyglekloakken på ca 900 personequivallenter (pe). De nye bestemmelsene i forurensningsforskriftens kapittel om avløpsanlegg § 13-18 omhandler avløpsanlegg til sjø som er større eller lik 1000 pe. Det vil være en vesentlig opplysning for kommunen å vite om bidraget fra Horns slakteri AS gjør at grensen

på 900 pe er rett, eller om utslippet med økt bidrag fra slakteriet gir et utslipp på 1000 pe eller mer – og kravene i lovverket slår inn. Dette vil i så fall bety at kommunen fra 1.1.2009 skal ha rensing tilsvarende minimum 20 % reduksjon av suspendert stoff (jf forurensningsforskriftens § 13-8a).

Fylkesmannen vil i eget brev orientere Vestvågøy kommune om resultatene fra tilsynet og problematikken rundt størrelsen av påslippet til kommunalt nett. Det er Vestvågøy kommune som både er driftsansvarlig og er forurensningsmyndighet på egne kloakkavløp.

Horns slakteri AS og Vestvågøy kommune bør snarest starte samarbeid for å se på avløpsproblematikken på Fygle.